

קונטרס

עצה לבחור

יחזק ויאמץ וישמח את בחור צעיר, שיחזיק
מעמד בכל מה שעובר עליו, ויורה לו דרך
נפלאה בעבודת השם יתברך.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: יַעֲזֶה לְבַחֲוֹר
לְהַצְלִיחַ הִיא — שְׂאֵף פַּעַם לֹא
יִתְקוּטֵט אוֹ יִתּוֹכַח עִם בַּחֲוָרִים
אַחֲרֵיכֶם, וְכֵן לֹא יִתְעַרֵב בְּעֲנִינֵי
אַחֲרֵיכֶם, כְּדַרְכֵּיכֶם שֶׁל בַּחֲוָרִים, שֶׁהֵם
תָּמִיד מְעַרְבִים בְּדַבָּרִים שְׂאֵינָם
שׂוֹיִכִים אֲלֵיהֶם, וְאִזּוֹ אִם לֹא יִתְעַרֵב
בְּשׂוֹם דְּבַר שְׂאֵינּוֹ שֶׁיִּי אֵלָיו, כִּלְמַס
יֵאָהֲבוּ אוֹתוֹ.

(אמרי-מוהרא"ש חלק ב' תתקסב)

קוֹנְטֵרַס

עֵצָה לְבַחֹר

א.

אַהֲבַת חֲבֵרִים

בְּנֵי הַיָּקָר ! לְפָנַי שָׂרְבְּנוּ ז"ל יֵצֵא מֵעִיר בְּרֶסֶלָב
לְאוֹמֵן, לְהִסְתַּלֵּק לְעֵילָא וְלְעֵילָא, עָמַד אֶצֶל הַמְּזוּזָה
וְאָמַר: אִם תִּתְאַחַדוּ יַחַד, וְתִתְפַּלְלוּ בְּכֹונָה, תּוֹכְלוּ
עוֹד לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי אֶצְלָכֶם. לְמִדִּים מְכָאן, שְׂאִם
מִתְאַחַדִּים יַחַד, וּמְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה
מִמְשִׁיכִים אֶת רַבְּנוּ ז"ל אֶצְלָנוּ. וְלִכֵּן דְּבַר גָּדוֹל
מְאֹד לְהִתְקַבֵּץ אֶפְלוּ רַק שְׁעָה אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְלִדְבַר
מִמֶּנּוּ ז"ל. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק,
סִימָן מֵה): טוֹב לְבַלּוֹת זְמַן רַב, בְּשִׁבִיל שְׁעָה אַחַת
שִׁיתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק. הַרְבֵּה פְעָמִים יֵשׁ לְבַחֹר

בלבולים, אולי זה בטול זמן, עד שאני בא ועד שאני הולך, יוצא שכרי בהפסדי. ובאמת אין זה נכון כלל, ולמה? כי אדם צריך להיות מקרב אל צדיק, ובפרט בחור צעיר, צריך מדריך בעבודת השם יתברך, כי לבד יכול לילך בטעויות גדולות. ולכן צריך מנהיג שינהיגו בדרך רבנו ז"ל. ומוהרנ"ת ז"ל אומר (לקוטי הלכות, שלוחין, הלכה ה'), שכל חטא העגל היה מפני שאמרו (שמות לב, א): "כי זה האיש משה לא ידענו מה היה לו"; הינו שאמרו, שמשה רבנו מאד מאד גבה, עלה לשמים וכבר נסתלק, ולכן עשו את העגל, רחמנא לצלן. ואומר מוהרנ"ת ז"ל, שבודאי הצדיק אינו עוזב את העולם, עד שמניח תלמידים, והתלמידים הללו מניחים עוד תלמידים, והתלמידים הללו עושים עוד תלמידים. לכן במקום לעשות עגל, היו צריכים לילך אל יהושע ושאר התלמידים. כי כך אומר התנא (אבות א): "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי הכנסת הגדולה", וכך הולכת המסרת. ומרחיב מוהרנ"ת ז"ל ברוח הקדש עצום, איך שאנשי שלומנו, חסידי ברסלב, צריכים

עצה לבחור

קנה

להחזיק עצמם ביחד, ולקבל איש מפי איש את דברי הצדיק. ולכן דבר גדול מאד לבחור הרוצה להתקרב אל חסידות ברסלב, שיהיה מחבר אל אנשי שלומנו חסידי ברסלב. כי כף אומרים חכמינו הקדושים (פלים יב, ב): כל המחבר לטהור — טהור; ואמר רבנו ז"ל, אם אני יכול להוציא את מישהו מהשאל תחתית, גם את מי שיחזיק בו, גם אותו אוכל להוציא. ואפלו מי שיחזיק בזה שמחזיק בזה שמחזיק באדם שאני יכול להוציא, גם אותו אני יכול להוציא. וכן המשיך רבנו ז"ל שרשרת שלמה, כל מי שמחזיק במי שמחזיק במי שמחזיק אותי גם אותו אני יכול להוציא.

למדים מכאן, שבחור צעיר ראוי לו להחזיק בין אנשי שלומנו חסידי ברסלב, ולדבר בצותא מרבנו ז"ל. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שקדם צריכים לקבל את נקודת הצדיק, כי כל אחד מבין אחרת מהצדיק, כמאמרם ז"ל (תנחומא פינחס י): כשם שאין פרצופיהם שוין זה לזה, כך אין דעתן שונה; נמצא, כמו שפרצוף כל אחד שונה מזולתו, כך הדעה והשכל שונים. ולכן

כל אחד מקבל ומבין מהצדיק באופן אחר לגמרי. ואחר-כך צריכים לקבל מהחבר, שזו נקדת החבר; היות שכל אחד מבין בצורה אחרת מהצדיק, אז כדאי לקבל מכל חבר וחבר, שזה: 'ומקבלין דין מן דין'. כי מה שמקבלים מחבר — זה דבר גדול מאד — התחזקות עצומה, כי אפלו שאחד מקבל מהצדיק, אבל יכול להיות שתחלש דעתו, ולכן צריכים חבר טוב. ולא בחנם אומרים חכמינו הקדושים (אבות ו, ו), שאין התורה נקנית אלא בפלפול התלמידים; ולכן "עצה לבחור" הרוצה להצליח בעבודת השם יתברך, שתהיה לו אהבת חברים, וביחד להתחזק ולדבר רק מהעצות של רבנו ז"ל, ולחזור בצותא מה שקבלו, וזה מועיל מאד מאד להתקרבות לרבנו ז"ל. וזו "עצה לבחור" הרוצה להתקרב לרבנו ז"ל, שתהיה אצלו תקוקה נקדת החבר. ואומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, ברפת המזון, הלכה ג'), שעל-ידי שאדם מקבל מהצדיק, שזו נקדת הרב, ואחר-כך חוזר עם החבר — מה קבל מהצדיק, פיצד הבין את דברי הצדיק, וגם החבר אומר את נקדתו, פיצד הוא הבין מהצדיק, על-ידי-זה כל אחד מתחזק, ומאירה בו

עצה לבחור

קנז

נקדת עצמו, שמתחיל להתחזק ולהתבודד אל הקדוש-ברוך-הוא. שזו נקדת עצמו, ומוציא בעצמו נקדות טובות, שזו הנקדה השייכה ללבו בעת הזאת. כי כל אחד ואחד יש לו נקדה טובה, אבל אינו יודע את הנקדה הטובה שלו, עד שמתחבר עם חברים. וממה נפשך, אם הוא יותר גדול מחברו, שהתמיד יותר בלמוד, זה נותן לו חזוק, הוא רואה שהוא בדרך נכונה: "הנה שקדתי בשקידה רבה ועצומה בספרי רבנו ז"ל, בספרי הצידיק, בלמוד התורה הקדושה, ואני מדבר עם חברים, ונוכח שעדין אינם יודעים בין מינם לשמאלם, זה נותן לי חזוק, שאינני טועה, ועלי לחזר יותר ויותר". ואם להפך, "אני חושב שאני יודע הכל ובקי בספרי רבנו ז"ל ובתורה, והנה אני מתחבר אל חברים טובים, ורואה שיש להם בקיאות רבה יותר, באשר להם נהירים ספרי רבנו ז"ל ישר והפוך, הפוך וישר, והם בקיאים בהם מאוד, אזי יש בי קנאה בהם, בחינת (בבא בתרא כא.): 'קנאת סופרים תרבה חכמה', אני רוצה גם כן להצליח כמוהם". לכן חבר זהו דבר טוב מאוד בהתקרבות אל הצידיק ובכלליות. וכמאמרם ז"ל

(תענית ז.): הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מרבותי, ומדוע? כי מחבר יכולים לקבל הרבה מאד. אבל לא כל-כך קל למצא חבר טוב. וכמאמרם ז"ל (ספרי נצבים ב'): אין חבר נקנה אלא בקשי קשין. כי זה בא קשה מאד, וצריכים להשמר מאד מחברים רעים, ובפרט מלצים, שזו הקלפה הכי גדולה, כי חבר רע יכול להכניסך בשאול תחתית ומתחתיו — מחד, ומאידך — יכול לקשרך אליו יתברך. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (אבות פרק ב'), שרבן יוחנן בן זכאי, שלח את תלמידיו לחוץ, ואמר להם: צאו וראו איזו דרך ישרה שיבור לו האדם, רבי יהושע אומר: חבר טוב. ומדוע דיקא הוא אמר 'חבר טוב'? אלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'): יהושע ראשי תבות: הקיצו ורננו ש'כני ע'פר; יהושע יורד לכל אלו שנפלו בשאול תחתית ומתחתית, ובאפן שגם הם ירגישו אור הקדוש-ברוך-הוא, שיחושו קרובים אל הקדשה, צריכים חבר טוב. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ק', סימן ז'): חבורה ומשפחה דומים לכפת אבנים, אם נוטל ממנה אחת — כלה

עצה לבחור

קנט

נופלת. לכן "עצה לבחור" — 'אהבת חברים', להתאחד יחד במסירות נפש. ואם, חס ושלום, חבר אחד מתפרד, צריכים לידע, שכל הכפה תתמוטט, וכמאמרם ז"ל (שבת קו.): אחד מבני החבורה שמת, תדאג כל החבורה. כי צריכים לשמור מאוד על אהבת חברים בין הבחורים. וידוע על הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק, שגלה אותות ומופתים בקרב תלמידיו. שאלו פעם אחיו הרבי רבי זושא מהאניפולי זי"ע; "אחי הקדוש! אמר נא לי, הכיצד יש אצלך כל-כך הרבה מופתים גלויים?" ענה ואמר: "החדרתי את ענין האהבה בין תלמידי, עד שיש ביניהם אהבת חברים עזה כל-כך, שרק בזכותה אני יכול להראות אותות ומופתים". למדים מכאן, מהי "עצה לבחור" להחזיק מעמד בזה העולם — שתהיה לו 'אהבת חברים', כי צריכים החברים להיות באחדות אחת זה עם זה.

ב.

תְּמִימוֹת

בְּנֵי הַיָּקָר! אֲצֵל רַבְּנֵנוּ ז"ל הָיָה הָעֲנָיִן שֶׁל תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד. רַבְּנֵנוּ ז"ל לֹא אָהַב חֲכָמוֹת, וְאָמַר, שֶׁהַעֲקָר בְּזֵה הָעוֹלָם בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם וִירָא אֱלֻקִּים. וְאָמַר, שֶׁחֲכָמוֹת לֹא צָרִיךְ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֵלֶּה הַחֲכָמִים שֶׁנִּטְעוּ בְּטָעִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, הַכֹּל הָיָה רַק מַחֲמַת הַחֲכָמוֹת שֶׁלָּהֶם. וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יב), שֶׁהָיוּ מְפָרְסְמִים גְּדוֹלִים, שֶׁהִטְעוּ אֶת הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי חֲכָמָתָם, שֶׁזֶּה עָקַר אוֹתָם לְגַמְרֵי. כִּי עָקַר הַתְּכָלִית וְהַשְּׁלֵמוֹת — רַק לְעַבְדוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתְּמִימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלָל. כִּי זֶה עָקַר כָּל הַיְיָדוּת — בְּתְּמִימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת, לְהַסְתַּכֵּל בְּכָל דְּבַר שֶׁעוֹשֶׂה, וְאִם יֵשׁ שָׁם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — יַעֲשֶׂה, וְאִם אֵין שָׁם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — לֹא יַעֲשֶׂה. וּמוֹהַר"ן ז"ל קָדַם הַסְתַּלְקוֹתָיו אָמַר: לוֹמַר שֶׁלֹּא הַתְּפִלָּתִי מְסַפֵּיק — אֵינִי יָכוֹל, לוֹמַר שֶׁלֹּא לְמַדְתִּי מְסַפֵּיק — אֵינְנִי יָכוֹל, לוֹמַר שֶׁלֹּא חֲדָשְׁתִּי מְסַפֵּיק חֲדוּשֵׁי תוֹרָה —

איני יכול, אבל מי יודע אם יצאתי ידי חובת התמימות של רבנו ז"ל; כי פידוע מוהרנ"ת ז"ל שמר את הזמן מאד, והיתה אצלו שמירת הזמן הפלא ופלא, וביתו היה מלא שעונים, והיה לו שעון כיס, שתמיד החזיק אצלו, ובארבעה קירות ביתו היו ארבעה שעונים, שבכל מקום שישתובב יראה את השעה, ואמרו אנשי שלומנו בדרך צחות, שזו פונת מאמרם ז"ל (אבות ד, מג): אין לך אדם שאין לו שעה; הינו אדם בלי שעון — אינו אדם כלל! כי אדם צריך לחיות עם זמן, לשמר מאד על זמנו היקר. ובפרט בחור צעיר יכול להצליח מאד מאד, אם מנצל זמנו כראוי. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תשובה, סימן עג): העבודות שאדם עובד את השם יתברך בבחירתו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנותו. אדם נעשה זקן, אין לו פחות, נתמך במקל, בקשי גורר את רגליו, בקשי רואה ואוכל, אין לו מח לשום דבר וכו', מה שאין כן בחור צעיר מלא מרץ. ועל זה אומרים חכמינו הקדושים (שבת קנב.): ינקותא קלילא דורדא; עקר יפי הפרח בצעירותו, כשאדם בבחירתו יכול לזכות להגיע למדרגות הכי עליונות בעבודת השם יתברך.

וכן מובא (שיחות-הר"ן, סימן נא): חכמות אינן כלום רק בתמימות ובפשיטות, אבל גם בתמימות אסור להיות שוטה. כי מחד גיסא — מעלה גדולה לאדם שהוא חכם ופקח, רואה מה סביבו, ואין יכולים להטעותו, אבל יש בזה גם חסרון גדול, שאין לו מדת התמימות, ואז בנקל יכול לפל על-ידי החכמות לשאול תחתית ומתחתיו, כי עם חכמות אדם יכול לטעות מחכמה לחכמה, עד שיכפור בכל, רחמנא לצלן. ולכן אמר רבנו ז"ל, יותר טוב להיות פתי יאמין לכל דבר, כדי שיאמין גם באמת, מאשר יכפור בכל וגם באמת, כי תמימות היא המדרגה הכי עליונה, ועל-ידי תמימות יכולים להגיע לכל המדרגות שבעולם. ובפרט לענין תפלה והתבודדות, אי אפשר להתבודד, אם אדם אינו תמים, אם אדם חכם בעיניו, ועורף לו חשבון: "מי צריך אותי?! מי שומע אותי?! "וכו' וכו'. כי למה לך לילך בחכמות?! נתנו לך עצה — תקימה בתמימות. לכן "עצה לבחור" — לילך בתמימות, אשר זו מעלה גדולה מאד, כי דבר רבנו ז"ל אי אפשר להשיג רק עם תמימות, וכמו שהתאונן מוהרנ"ת

עצה לבחור

קסג

ז"ל: מי יודע אם יצאתי ידי חובת התמימות של רבנו ז"ל, כי התמימות של רבנו ז"ל זה עמק עמק מי ימצאנו. אבל צריך אדם להזהר גם-כן בתמימות שלו, שלא ירמו אותו. ועל זה אמר רבנו ז"ל, שגם בתמימות אסור להיות שוטה, שיפקח את עיניו שלא 'יעבדו' עליו, כי לא כל דבר שיהיה אומר — צריך לקבל. וזו "עצה לבחור", לקנות שתי מדות אלו: מצד אחד — תמימות עמקה, עמק עמק מי ימצאנו, ומצד שני — חכמה עמקה, עמק עמק מי ימצאנו, אשר באמת זה מה שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א'): איך יכולים לזכות לח"ן, לקשר העולם הזה לעולם הבא, העולם הבא לעולם הזה, שזה חכמה ומלכות, ח' ונ' ? על-ידי תמימות — ת', תפלה — ת'. לקשר את החכמה עם המלכות, המלכות עם החכמה, התמימות עם החכמה והחכמה עם התמימות. ומאיך גיטא — מעלה גדולה לאדם שהוא תמים גדול, ורבנו ז"ל אהב מאוד תמימות ופשיטות. ובעיר ברסלב היה יהודי שהרבה לומר תפלות, תחנונות ובקשות, ורבנו ז"ל קנא בו וכו', כי פידוע, רבנו ז"ל סבל על הראות, ולא יכול היה

לְדַבֵּר בְּסוּף יָמָיו, וְהִנֵּה רָאָה יְהוּדֵי אוֹמֵר וְאוֹמֵר,
 מִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן, אֲזִי הַפְּלִיג מְאֹד בְּמַעֲלָתוֹ, וְכִךְ
 אָמַר (שיחות-ה'ר"ן, סימן קנד), שְׂכַמָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים
 סִפְרוּ שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגָּתָם, אֲלֵא עַל-יְדֵי עֲנִיָּן
 פְּרָאסְטָאק, שְׁעִסְקוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפְשִׁיטוֹת, וְהִרְבוּ לֹמַר תְּהִלִּים, וּבִקְשׁוּ אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּפְשִׁיטוֹת, וְעִסְקוּ בְּעִבּוּדוֹת
 פְּשׁוּטוֹת. אֲךָ עִם הַתַּמִּימוֹת צְרִיכִים גַּם חֲכָמָה,
 לְהִזְהַר שְׁלֹא 'יַעֲבֹדוּ' עָלָיו. וְזוֹ "עֵצָה לְבַחֵר",
 שֶׁהוּא מְכַרַח שְׁתֵּהֵינָה לוֹ שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת: מְצַד
 אֶחָד — שְׁתֵּהֵי חָכְם גְּדוֹל, וּמְצַד שֵׁנִי — שְׁתֵּהֵי
 תַּמִּים גְּדוֹל. הָעֶרְב־רַב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ יְכוּלִים
 בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן לְהַעֲבִיר עַל הַדַּת אֶת בְּנֵי עֵדוֹת
 הַמְּזֻרָח, אֲלֵא עַל-יְדֵי הָרַע-בְּנִים' שְׁלָהֶם, שֶׁהֵם הָיוּ
 שְׁלִיחֵיהֶם, וְאֵלוֹ אֶת הָאֲשֻׁכְנָזִים הָעֹבְרִים עַל הַדַּת
 בְּנִקְל, כִּי הִכְנִיסוּ בָּהֶם אֶת הַשְּׂכָלָה הָאַרוּרָה עִם
 כָּל הַחֲכָמוֹת שְׁלָה, אֲשֶׁר הִתְעוּ אוֹתָם עַד פִּי הַשְּׂאוֹל
 תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו. וְכִיצַד הִתְגַּבְּרוּ עַל עֵדוֹת הַמְּזֻרָח?
 עַל-יְדֵי הַתַּמִּימוֹת שְׁלָהֶם, שֶׁהֶאֱמִינוּ שְׂמָה שְׂאוֹמֵר
 מִי שְׁנִקְרָא 'רַב' — זֶה קְדוּשׁ, וְהֵלֵא אָסוּר לְשִׁמְעַ
 רַע עַל 'רַב', אִי... תִּבְדְּקוּ הֵיטֵב אִם אַכֵּן רָאוּי הוּא

עצה לְבַחור

קסה

לְהַקְרָא רַב אִם לֹא. וְכִמוּ שֶׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח'), שֵׁישׁ רַב דְּקַלְפָּה,
רַבְרָבֵי עֲשׂוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַתְּרַגּוּם עַל 'אֱלוֹפֵי עֲשׂוּ',
כִּי כְּמוֹ שֵׁישׁ רַב דְּקַדְשָׁה יֵשׁ רַב דְּקַלְפָּה, וְלִכְן
הִצְלִיחוּ לְעַבֵּד עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם חָשְׁבוּ שֶׁרַב פְּלוּנֵי
אָמַר כֶּף — אֲזִי מִמִּילָא זֶה קָדוֹשׁ, וְאָסוּר לְדַבֵּר
עָלָיו. וְכֶף הִצְלִיחוּ לְהַעֲבִירָם עַל דָּתָם. וְאִם-כֵּן אֶצֶל
דְּבַר רַבְנוּ ז"ל צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם: חֲכָמָה וְתַמִּימוּת.
וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנב):
כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, מְכַרֵּחַ מְסִירוֹת
נֶפֶשׁ; כִּי מִעֲמִידִים יֵרָא שָׁמַיִם עַל הַדָּלֵת וְכוּ',
וְאָמַר: "מְדַאֲרֵף נִישְׁט, מְדַאֲרֵף נִישְׁט", אֵינן צְרִיךְ
לְלַמַּד סִפְרִים אֱלוֹ... וְאָדָם מִתְפַּעֵל — הֲלֹא הוּא
יֹדֵעַ אֶת אֲשֶׁר הוּא אוֹמֵר... אָבֵל אָדָם צְרִיךְ לְדַעַת:
אִם אֲנִי מְקַבֵּל חַיּוֹת מִסְפְּרֵי רַבְנוּ ז"ל, לָמָּה לִּי
לְהִתְבַּלְבֵּל מִמָּה שֶׁאַחֲרָיִם אוֹמְרִים!? אִם סְפְרֵי רַבְנוּ
ז"ל מְחַיִּים אוֹתִי, מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אוֹתִי, מְבִיאִים
אוֹתִי אֶל הַתְּכֵלִית, לָמָּה לִּי לְשִׁמְעַ מַה שֶׁאוֹמְרִים
אַחֲרָיִם!? אֵינְנִי חַי בְּשִׁבִיל אַחֲרָיִם! אֲנִי חַי בְּשִׁבִיל
יְתַבְרַךְ. וְעָלִי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרַךְ. וְזֶה הִיסוּד
לְבַחֵר הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְנוּ ז"ל — שְׁלֹא

יִשְׁמַע לְאֵף אֶחָד, רַק יִתְבוּנָן הֵיכָן יֵשׁ לוֹ טוֹבָה
 נְצַחִית, שְׁזוֹ הַתְּמִימוֹת הָאֲמִתִּית. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ו'): הַיֵּצֵר הָרָע דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאוֹחֵז
 יָד סְגוּרָה, וְכָלֶם רָצִים אַחֲרָיו, וְלִבְסוּף פּוֹתַח אֶת
 הַיָּד וְרוֹאִים שֶׁהִיא רִיקָה, נִמְצָא, שֶׁרָצוּ אַחַר מִישֶׁהוּ
 שָׁנָה, שְׁנָתַיִם, חֲמֵשׁ שָׁנִים וְכוּ', וְחָשְׁבוּ שֶׁיִתְפָּסוּ
 מְלֶאכִים, וַיִּרְאוּ זְקוּקֵי אוֹר, וְלִבְסוּף נוֹתְרוּ אֲמִלָּלִים,
 וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדָם, כִּי יָמֵי הַנְּעֻרוֹת וְהַבְּחָרוֹת פָּרְחוּ
 וַיִּרְדּוּ לְטַמְיוֹן, וְזוֹ אֲבִדָּה שְׁאִינָה חוֹזֶרֶת. וְכַמֵּאֲמַר
 הַחֲכָם: אָדָם דּוֹאֵג עַל אֲבוֹד דְּמִיּוֹ, וְאִינוֹ דּוֹאֵג עַל
 אֲבוֹד יָמִיו דְּמִיּוֹ אֵינָם עוֹזְרִים, יָמִיו אֵינָם חוֹזְרִים;
 כָּל יוֹם שֶׁעוֹבֵר, לֹא יָשׁוּב לְעוֹלָם, כָּל שָׁעָה
 שֶׁחוֹלֶפֶת — מֵתָה וְאֵינָנָה. כֶּסֶף יִקְבַּל חֲזָרָה, אֲפֵלוּ
 חֲכָמָה יָכוֹל לְקַבֵּל בַּחֲזָרָה, וְכִמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט', מִהַחֲכָם וְהַתָּם), שֶׁהַתָּם אָמַר
 לְחֲכָם: אֲנִי אֶת שְׁלֶף יָכוֹל לְהַשְׁיֵג, אֲבָל אַתָּה אֶת
 שְׁלֵי לֹא תַשְׁיֵג. וְצַחֵק הַחֲכָם. וּבְאַמֶּת כֶּף הָיָה,
 שֶׁהַחֲכָם נִפְּלַל לְשֵׁאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, וְנִכְנַס בְּבוֹץ
 עֵבֶה, מֵה שֶׁאֵין כֵּן הַתָּם עָלָה וְנִתְעַלָּה, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
 שֶׁר שֶׁל כָּל הַשָּׂרִים. כִּי עִם תְּמִימוֹת יָכוֹלִים לַעֲלוֹת
 וְלַהֲעֲפִיל לְפִסְגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת בִּיּוֹתֵר.

עצה לבחור

קסז

לכן "עצה לבחור" שיקנה לעצמו מדת התמימות. אבל לצרף לזה גם חכמה, שלא יוכלו 'לעבד' עליו. וכיצד? צריך לערף לעצמו חשבון הנפש — מה שביד בטוח. כמו שאמר התם: "מה הפסדתי?! הנה אעשה חשבון מה הרוחתי מיד ליד?!!" רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן נה): רוח העולם הזה אין לשער; הינו מה שאדם יכול להרויח בזה העולם, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו (ישעיה סד, ג). בדרך כלל כשאדם פותח עסק או חנות, הוא צריך להשקיע הרבה, הן בממון, הן בכח, לשלם מראש שכירות לכמה חדשים, אחר-כך להכשיר את המקום, שיוכל לקבל בו את הסחורה, לשפצו, לתקן מדפים וכו', ואחר-כך לקנות סחורה, והכל ספק ספקא אם ירויח. נמצא, קדם שהחל להרויח, כבר השקיע הון רב. ואלו בעבודת השם יתברך לא צריך להשקיע מאומה, אלא לקחת חמש וללמד בכל יום פרשת השבוע, ולסיים כל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום, עם פרוש רש"י, שזו סגלה ליראת שמים, וכמאמרם ז"ל (ברכות ח.): לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, שכל המשלים

פּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצָּבוּר, מִשְׁלִימִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו,
 אֲזִי סִגְלָה לְאֲרִיכוֹת יָמִים — לְסִיִּם בְּכָל שָׁבוּעַ
 מְקַרָּא — פְּרַשְׁת הַשָּׁבוּעַ. וּמִי שֶׁלֹּא הִסְפִּיק לְסִיִּם,
 יָבוֹא לְיָדֵי צָרָה אוֹ בְּעֵינָהּ בְּאוֹתוֹ שָׁבוּעַ. וְכֵן אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יט), שֶׁזֶה תְּקוּן
 הַבְּרִית. וְכֵן צָרִיךְ לְהִרְגִיל עֲצֻמוֹ לְקַחַת מִשְׁנִיּוֹת,
 וּלְסִיִּם פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד שֶׁיִּסִּים מִסְכָּתָא, וְאַחַר-
 כֵּן יִקַּח עוֹד מִסְכָּתָא וְיִלְמַד פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד
 שֶׁיִּסִּים שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וּמִכָּל שָׁכֵן כְּשֵׁשׁ שָׁכַל
 לְבַחֲרוֹר צָעִיר, וְתוֹחֵב רֵאשׁוֹ בְּעֵצוֹת רַבֵּנוּ ז"ל, וְלוֹמֵד
 ח"י פָּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת בְּכָל יוֹם, אֲפֹלוּ בְּגִרְסָה,
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֵר הָרָע שְׁלוֹ, וְרַבֵּנוּ ז"ל
 נִתֵּן תְּקוּן לְכַמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּגְרְסוּ בְּכָל יוֹם
 ח"י פָּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, וְכֵן לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל נִתֵּן תְּקוּן
 זֶה (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קפ"ה). כִּי בְּרַגְעַ שֶׁבַחֲרוֹר צָעִיר
 עוֹרֵף לְעֲצֻמוֹ חֲשָׁבוֹן, יֵשׁ לִי רֵאשׁ כְּבֵד וְקִשָּׁה,
 וְאֵינְנִי מִבֵּין אֶת הַגְּמָרָא, אֲזִי הִבָּה אֶעֱשֶׂה לְעֲצָמֵי
 שְׁעוֹר בְּגִרְסָה, וּמְסִיִּם דָּף אַחַר דָּף, דָּף אַחַר דָּף,
 מִסְכָּתָא אַחַר מִסְכָּתָא, עַד שֶׁמְסִיִּם אֶת כָּל הַש"ס,
 וּמִתְחִיל שׁוֹב וְשׁוֹב, וּמְסִיִּם כַּמָּה פְּעָמִים אֶת הַש"ס
 בְּגִרְסָה, וְכֵן מִמְּשִׁיךְ לְלַמֵּד שְׁעוֹר בְּעִיּוֹן, כַּמּוּבָא

עצה לבחור

קסט

(שיחות ה'ר"ן, סימן עו), אשר "עצה לבחור" להיות בקי בשיחה זו היטב, וכן ללמד בכל יום שלחן ערוך הקטנים, שזה סובב על מחבר רמ"א, ללמד הרבה כסדרן, אם בחור פקח מצית לכל זה, לא יאריך זמן רב, ויסיים כמה וכמה פעמים ששה סדרי משנה, וכן את כל הש"ס וכן את כל הד' חלקי השלחן ערוך, ואחר-כך אם יש לו שכל ודעת, מצרף עוד למודים — המדרשים: מדרש רב ותנחומא, זהר ותקונים, ועל כלם — ספרי רבנו ז"ל. אבל לזה צריכים תמימות עמקה, עמק עמק מי ימצאנו. ולכן כל אלו מאנשי שלומנו שהיו תמימים, זכו לסיים את התורה כמה וכמה פעמים, ואף שבודאי היו ליצים שצחקו ואמרו: לא לזה התפון רבנו ז"ל, על זה אומר החכם מכל האדם (משלי ט, יב): "אם חכמת לך, ולצת — לבדך תשא"; מי שחכם — זוכה לעצמו, ולומד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, הלכות, אגדות, בריתות ותוספות, ומי שלץ — לבדו סובל, חולפים ימי בחרותו, והנה בונה בית, וצצות בעיות פרנסה, והתמודדות החיים, והוא שבור ורצון וכו' וכו'. ולכן "עצה לבחור", שתמיד מרגיש

שחסר לו, ומרגיל עצמו בלמוד התורה הקדושה ללמד עוד ועוד, וכן מתמיד ב"שיחות-הר"ן", וב"חיי-מוהר"ן", שהן השיחות חלין של רבנו ז"ל. וכאשר מצית לכל זה, אז יראה איך יכולים לעבור את זה העולם בשלום, ולהצליח בעבודת השם יתברך, ולהיות עובד ה' גדול מאד. אשרי מי שזוכה להשליך מאתו את החכמות, שהן באמת טפשות, ויזכה לחכמה אמיתית, ולקבל את דברי רבנו ז"ל כמות שהם, ואז יצליח לעבור את זה העולם בשלום.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!